

Motion till riksdagen 2009/10:K254

av **Christina Zedell och Caroline Helmersson-Olsson (s)**

Meddelarfrihet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett utökat meddelarskydd.

Motivering

Mycket av vår gemensamt finansierade välfärd bedrivs i dag i entreprenadform. Privata firmor, aktiebolag och ekonomiska föreningar sköter barnomsorg, skola och äldreomsorg finansierat med skattemedel.

I den offentliga verksamheten finns flera kontrollsystem för att allmänheten ska få en god möjlighet att granska hur skattemedlen används.

I den privata världen är det andra regler som gäller. Där tar aktiebolagslag och andra lagar till skydd för företaget och dess möjligheter att via affärshemligheter konkurrera med andra företag över. Offentlighetsprincipen gäller inte, meddelarskyddet inte heller. Det innebär att en lärare på både en privat och en kommunal skola har rätt att anonymt meddela till en tidning om rektorn använder skolans pengar på ett felaktigt sätt men att en anställd på en privat skola, finansierad med skattemedel, saknar det skydd som efterforskningsförbudet ger. Det är till och med så att den privatanställda läraren som talar med pressen riskerar skadestånd för avslöjande av företagshemligheter.

Vi menar att det är ytterst värdefullt att inte försvåra för de människor som upptäcker missförhållanden att kunna avslöja dem. Detta gäller verksamheter som rör till exempel barn, gamla och funktionshindrade. Det kan inte vara rimligt att ställa företagets intresse emot människors behov – det kan inte på sikt gagna vare sig företag eller de människor som är deras kunder. Det är de seriösa företagen som kommer i kläm. Dessutom är det naturligtvis av extra intresse med fungerande kontrollsystem när verksamheten är finansierad av oss alla.

Fel! Okänt namn på

Det finns också en djupt grundläggande demokratisk brist i dagens ordning. Möjligheten till yttrandefrihet står mot värdet av företagshemligheter. Men det finns också en konflikt mellan värdet av företagshemligheter och värdet om barn, gamla och sjuka som behöver vård och omsorg. Även där är det lätt för oss att ta ställning. Nyligen stod det i tidningarna om ett offentligt finansierat privat daghem som var så dåligt skött att barnen inte ens fick riktig lunch. Till slut slog föräldrarna larm. Men om personalen hade gjort det hade de med dagens regler riskerat att bli betraktade som brottslingar.

Det kan inte vara rimligt att sätta företagets intresse framför människors behov – speciellt inte när verksamheten är finansierad av oss alla.

I offentligt finansierad privat verksamhet ska meddelarskydd kunna införas utan dröjsmål, till exempel genom krav på att de som bedriver entreprenadverksamhet ska tillåta meddelarskydd för sina anställda. Detta är bra både för dem som arbetar och för dem som betalar, det vill säga skattebetalarna.

Även i rent privat verksamhet är meddelarskyddet eftersatt, även om det kan vara svårare att hitta enklare lösningar på problemet där. Frågan är komplicerad och bör utredas ytterligare, men svårigheterna får inte bli en ursäkt för att låta bli.

Stockholm den 30 september 2009

Christina Zedell (s)

Caroline Helmersson-Olsson (s)